

Stanowisko
Związku Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego
z dnia 12 grudnia 2013r.
w sprawie finansowania przez gminy oświetlenia dróg krajowych
usytuowanych na ich terenie.

Nowelizacja ustawy z dnia 10.04.1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2007r. nr 54, poz.348 z późniejszymi zmianami) spowodowała, że wiele gmin województwa świętokrzyskiego zostało obarczonych obowiązkiem ponoszenia kosztów związanych z oświetleniem dróg publicznych, nie stanowiących ich własności.

Nie ulega wątpliwości, że zapewnienie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy jest zbiorową potrzebą wspólnoty samorządowej. Jednak w wyniku zmiany przepisów, na gminy został nałożony obowiązek finansowania oświetlenia ulicznego wszystkich dróg znajdujących się na jej terenie. Podkreślić należy, iż często są to elementy infrastruktury wybudowane poza terenami zabudowy mieszkaniowej, stanowiące połączenia o charakterze tranzytowym, nie związanym z obsługą potrzeb komunikacyjnych społeczności gminy. Gminy nie mają wpływu na kształt realizowanych inwestycji drogowych. Duże zagęszczenie zabudowanych opraw oświetleniowych na węzłach drogowych powoduje duże zużycie energii elektrycznej, co generuje olbrzymie koszty, którymi gminy są obciążane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. To obciążenie finansowe szczególnie trudno udźwignąć jest gminom małym.

W tej sytuacji apelujemy o podjęcie inicjatywy legislacyjnej w zakresie zmian w ustawie Prawo energetyczne. W zapisie art.18, ust.3 ustawy proponujemy rozszerzenie katalogu dróg o wszystkie drogi krajowe znajdujące się na terenie gminy, w tym obwodnice i drogi główne ruchu przyśpieszonego (GP) oraz drogi główne (G) w rozumieniu ustawy o drogach publicznych. Spowodowałoby to zwolnienie gmin z obowiązku oświetlenia tego rodzaju dróg.

Uporządkowania wymaga sprawa własności sieci oświetleniowej. Obecna sytuacja w tym zakresie jest dalece niespójna. Gmina zgodnie z art.18 ustawy odpowiada za całość zagadnień związanych z oświetleniem ulic nie będąc właścicielem majątku oświetleniowego, stanowiącego własność przedsiębiorstw dystrybucyjnych – zakładów energetycznych. Obowiązujące przepisy prawa nie rozstrzygają regulacji stanu prawnego majątku oświetleniowego oraz jednoznacznego wskazania podmiotu zobowiązanego do jego odtwarzania. Sytuacja ta nie pozwala gminie na pełnienie funkcji zarządcy tego majątku. Jednocześnie zgodnie z interpretacją Regionalnej Izby Obrachunkowej zawarcie umowy przez gminę z zakładem energetycznym na utrzymanie oświetlenia jest niezgodne z prawem, ponieważ sieć oświetleniowa nie stanowi majątku gminy.

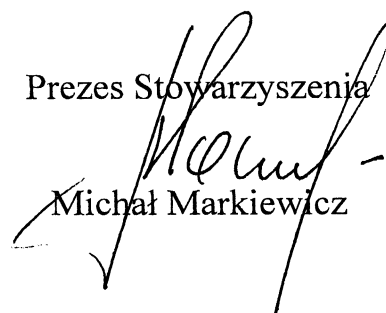
Zakłady energetyczne nie poczuwają się do obowiązku utrzymywania sieci, co wynika z braku tego składnika w taryfach zatwierdzonych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Niska jakość prowadzonej przez przedsiębiorstwa energetyczne eksploatacji oświetlenia ulicznego nie znajduje uzasadnienia dla stosowania wysokich stawek eksploatacyjnych, wynikających głównie z monopolistycznej pozycji tych firm. Niepokojącym efektem tych działań jest postępująca degradacja majątku oświetleniowego. Dotychczasowe działania samorządów gmin zmierzające do poprawy sytuacji w tym względzie, spotykają się z ostrym sprzeciwem ze strony służb energetycznych.

Uważamy, iż należy docelowo dążyć do ograniczenia czynności wykonywanych przez przedsiębiorstwa dystrybucyjne do niezbędnego minimum, związanego z utrzymaniem funkcjonowania sieci. Pozostałe roboty eksploatacyjne proponujemy zlecać na zasadzie przetargów nieograniczonych. Spowoduje to urynkowanie cen usługi eksploatacyjnej oraz umożliwi gminom wpływ na zakres i jakość wykonywanych prac. Propozycja powyższa wymaga jednak umożliwienia gminie inwestowania w majątek przedsiębiorstwa dystrybucyjnego bądź komunalizację majątku oświetleniowego. W przypadku pozostawienia urządzeń oświetleniowych na majątku przedsiębiorstw dystrybucyjnych, należy podjąć działania mające na celu ustalenie przez Urząd Regulacji Energetyki takich stawek taryfy oświetleniowej, w ramach których przedsiębiorstwa energetyczne byłyby zobligowane do odtwarzania i modernizacji majątku oświetleniowego. Odtwarzanie majątku powinno być prowadzone z uwzględnieniem zasad efektywności energetycznej nowych urządzeń, co wpływa na ilość zużywanej przez nie energii elektrycznej. Obecnie każda gmina negocjuje własną stawkę za eksploatację oświetlenia, co powoduje duże zróżnicowanie stawek w skali województwa.

Należy podkreślić, iż mimo podejmowanych dotychczas licznych działań i inicjatyw przez samorzady w celu zmiany niekorzystnych dla gmin rozwiązań ustawowych w zakresie finansowania oświetlenia dróg krajowych, zmiany nie nastąpiły. Istniejąca sytuacja wymaga szybkiej inicjatywy legislacyjnej, bowiem utrzymywanie obecnego stanu jest wysoce krzywdzące dla gmin, na terenie których usytuowane są drogi krajowe.

Prezes Stowarzyszenia

Michał Markiewicz